

Το «κέντρο» της παράστασης είναι ωραίο

«Ο Ρόζενκραντζ και ο Γκίλντενστερν είναι νεκροί» του Τομ Στόπαρντ από το Αμφίκτιο Θέατρο. Σκηνοθεσία: Νίκος Χαραλάμπους. Σκηνικά-Κοστούμια: Ena Paetch Wiig. Μουσική: Λουκάς Ερωτοκρίτου. Κίνηση: Νάταλι Αμνάν. Σχεδιασμός φωτισμού: Νικόλας Κουρουμτζής. Παίζουν: Μάνος Γαλανής, Νίκος Κουρουμτζής, Λευτέρης Σαλωμίδης, Αντρέας Μουσουλιώτης, Αντρέας Κούτσουμπας, Λουκάς Ερωτοκρίτου, Ειρένα Αβρααμίδου, Νάγια Αναστασιάδου, Μάριος Κακουλίδης, Κωνσταντίνος Σωκράτους, Ειρήνη Ανδρονίκου, Έλενα Γεωργιάδου, Δέσπω Λεοντίου.

Νόνα Μολέσκη

nona.moleski
@phileleftheros.com

Θα επιτρέψω στον εαυτό μου μια μη απαραίτητη εισαγωγή. Ο Ρόζενκραντζ και ο Γκίλντενστερν είναι για μένα ήρωες της προσωπικής μου μυθολογίας. Οπαδός των ρομαντικών στερεοτύπων από την πολύ παιδική ηλικία, έπαιζα με τα χαρτιά της τράπουλας σκηνοθετώντας ιστορίες κλισέ. Ο ρήγας ήταν ο σκληρός πατέρας βασιλιάς που αρνιόταν να δώσει την ντάμα-βασιλοπούλα στο φτωχό ιππότη βαλέ (ο άσος ήταν το άλογο του ιππότη). Έπαιζαν όλα τα χρώματα, οι σχέσεις έρωτος και μίσους το χρώμα δεν κοιτούσαν. Τους δύο από τους βαλές μου τους έλεγαν Μποντουέν ντε Κουρτενέ και Φερντινάν ντε Σοσσίρ. Τα ηχηρά ονόματα των δύο μεγάλων γλωσσολόγων τα δανείστηκα από τις ράχες των βιβλίων τους στη βιβλιοθήκη της μητέρας μου. Τους άλλους δύο τους έλεγαν Ρόζενκραντζ και Γκίλντενστερν. Αυτά μου προέκυψαν όχι τόσο από τον κινηματογραφικό «Άμλετ» σε σκηνοθεσία του Κόζιντσεβ, όσο ως παρατσούκλια που είχε δώσει ο σκηνοθέτης παππούς μου στους δύο αχώριστους φίλους, ηθοποιούς του θεάτρου του. Ο παππούς είχε πεθάνει, αλλά ο Ρ. και ο Γκ. συνέχιζαν ως πιστοί μαθητές να έρχονται στα μνημόσυνα του δάσκαλού τους, κουβαλώντας εν αγνοία τους την άποψη του για τη διπλή ασημαντότητά τους. Εμένα όμως με γοήτευε το άκουσμα των ονομάτων, Ο Ρόζενκραντζ και ο Γκίλντενστερν.

Στην ουσία η εισαγωγή μου δεν ήταν και τόσο αχρείαστη. Ο Τομ Στόπαρντ από τα ίδια επηρεάστηκε και τα ίδια ανέδειξε. Τον γοητευτικό συνδυασμό ονομάτων, υπερβολικά επιβλητικών για να καλύπτουν τον αδιαίρετα διπλό τους βίο και τον περιορισμένο λειτουργικό τους ρόλο («Ο Ρόζενκραντζ και ο Γκίλντενστερν τον Άμλετ τον προδώναν» διαβάστε το σε δεκαπεντασύλλαβο ιάμβο), τη χάρτινή τους μονοδιάσταση στον πολυδιάστατο σαιξπηρικό κόσμο. Ο συγγραφέας αυτού του λαμπρού θεατρικού μπαίνει σ' ένα σουρεαλιστικό διακειμενικό interaction με το σαιξπηρικό έργο αποσπώντας δύο φιγούρες από το πολυπρόσωπο και πολυεπίπεδο οικοδόμημα και βάζοντάς τα να ψάχνουν την ταυτότητά τους, το νόημα της ύπαρξής τους μέσα στην αδιανόητη γι' αυτούς περιπλο-

κότητα των γεγονότων. Την αδυναμία τους να υπάρξουν ως χωριστές προσωπικότητες, να απελευθερωθούν από τα σιαμαία τους δεσμά ο Στόπαρντ αποδίδει από την αρχή με το παιχνίδι με τα νομίσματα. Επιθυμώντας διακαώς να διαφοροποιηθούν ο ένας από τον άλλον, ρίχνουν το νόμισμα, αλλά ποτέ δεν καταφέρνουν να δουν «γράμματα», όλο «κορώνα» τους βγαίνει, όλο από τη μια πλευρά των πραγμάτων βρίσκονται και οι δύο, ποτέ από διαφορετικές. Είναι και το παιχνίδι με τα ονόματα, όχι μόνο οι άλλοι τους μπερδεύουν, αλλά και οι ίδιοι δεν μπορούν να σιγουρέψουν ποιος είναι ποιος. Εκτός από τους λεξικούς λαβύρινθους αναζήτησης ταυτότητας και νοήματος των πράξεών τους, οι Ρ. και Γκ. αποτελούν το πρίσμα μέσα από το οποίο είναι ιδωμένος ο «Άμλετ» ολόκληρος. Η τρέλα, η προδοσία, οι θάνατοι. Γι' αυτό όσος Σαίξπηρ παίζεται στην παράσταση, έτσι πρέπει να παίζεται, μέσα από το πρίσμα των χαμένων Ρ. και Γκ. Οι Ρ. και ο Γκ. υποβοηθούνται όχι στο να βρουν, αλλά στο να χάσουν ολότελα τον μπούσουλά τους από έναν Τραγωδό, ο οποίος ξέρει μερικές θεατρικές αλήθειες. Πρώτο, όλα γίνονται στα ψέματα, δεύτερο, όλα επαναλαμβάνονται όσες φορές θέλεις, τρίτο, όλοι είμαστε ρόλοι. Θυμήθηκα το μικρό θεατρικό του Αλεξάντρ Μπλοκ, όπου ο Πιερότος πεθαίνοντας φωνάζει: «Αιμορραγώ με χυμό από βατόμουρα!»

Για να απολαύσεις αυτό το έργο είτε πρέπει να το διαβάσεις ως κείμενο, είτε η παράσταση πρέπει να διαθέτει τρεις έξυπνους ηθοποιούς, όχι απλώς γάντια στο χέρι του συγγραφέα, όχι απλώς σωματικό περιτύλιγμα του λόγου. Σ' αυτό ευτύχησε η παραγωγή του Αμφίκτιου Θεάτρου. Ο Μάνος Γαλανής και ο Νικόλας Κουρουμτζής ως Ρόζενκραντζ και Γκίλντενστερν και ο Λευτέρης Σαλωμίδης ως Τραγωδός είναι αυτοί που πρέπει, διευκολύνουν αφάνταστα τον σκηνοθέτη Νίκο Χαραλάμπους επειδή έχουν πιάσει το πνεύμα της σαρκαστικής αποδόμησης του Στόπαρντ, το ύφος του μπεκετικού διαλόγου, το στίλ της κλοομνίστικης τραγωδίας, την αισθητική της κωμικής απελπισίας. Αλλά ίσως το γεγονός ότι οι τρεις πρωταγωνιστές απελευθέρωσαν τον σκηνοθετικό χρόνο, τελικά έβλαψε το τελικό αποτέλεσμα. Ο Νίκος Χαραλάμπους παραασχολήθηκε με τη σκηνική δράση του πενταμελούς «θιάσου». Όμοιους μίμους / θεατρίνους /δισκεδαστές ο Χαραλάμπους είχε βάλει στον «Οθέλλο». Η υπερβολική δόση οποιουδήποτε συνθετικού μέρους δημιουργεί δυσαναλογίες στο σύνολο, πόσω μάλλον όταν μεγεθύνεται το πιο αδύνατο στοιχείο της παράστασης. Από το «μεσαίο» στρώμα της παράστασης ξεχώριζε ο παραμορφωμένος Άμλετ του Αντρέα Κούτσουμπα.

Αλλά, επαναλαμβάνω, το «κέντρο» της παράστασης είναι ωραίο.